

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2013/2014

Destinace (země, město): Polsko, Poznaň

Jméno, příjmení: Mgr. Jan Pešina

Univerzita: Univerzita A. Mickiewicze, Fakulta polské a klasické filologie, Ústav slovanské filologie

Základní informace o lektorátu

Lektorát je součástí Ústavu slovanské filologie (Instytut Filologii Słowiańskiej) na Fakultě polské a klasické filologie Univerzity Adama Mickiewicze (UAM) v Poznani. Bohemistika se zde studuje jako profilující obor v rámci dvouoborového denního studia slavistika – polonistika (ve spolupráci s Ústavem polské filologie). Počínaje akademickým rokem 2013/2014 byl otevřen nový studijní obor – Česká filologie. V uplynulém akademickém roce studovali v Ústavu slovanské filologie UAM v Poznani bohemistiku jako svůj hlavní obor studenti I.–III. ročníku bakalářského studia a I.–II. ročníku navazujícího magisterského studia, dohromady 56 osob, přičemž v tříletém bakalářském programu to bylo 48 osob a v navazujícím dvouletém magisterském programu 8. Faktický počet studentů v některých skupinách byl nižší, neboť naši studenti jako každý rok využili možnost jednosemestrálního nebo dvousemestrálního studijního pobytu na některé z českých univerzit v rámci výměnného programu Erasmus. Tradičními hostitelskými univerzitami jsou zejména Univerzita Karlova a Masarykova univerzita.

Výuka: motivace ke studiu; průběh, metody, používané materiály

Bohemistika jako profilující obor v rámci slavistiky existuje na UAM v Poznani deset let. V rámci Ústavu slovanské filologie (který kromě bohemistiky nabízí také studium bulharistiky, kroatistiky, rusistiky a serbistiky) tento obor patří k nejvyhledávanějším.

Motivaci polských studentů ke studiu bohemistiky by bylo možné rozdělit na kulturní a praktickou. Česká kultura (zejména český film a literatura) se těší v Polsku poměrně velkému zájmu. Jako příklad uveďme knižní sérii „Česká literatura“, kterou vydalo nakladatelství Agora a která zpřístupňuje ve výborných polských překladech díla např. J. Haška, K. Čapka, B. Hrabala, V. Havla nebo J. Škvoreckého a navíc na přiložených nosičích DVD představuje jejich filmové adaptace. Jako praktické důvody ke studiu bohemistiky je možné uvést skutečnost, že Polsko je v současnosti, po Německu a Slovensku, třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky, což zvyšuje šanci uplatnění absolventů bohemistiky na pracovním trhu (naši absolventi pracují např. na Mezinárodních poznánských veletrzích nebo v centrále Ikea pro střední Evropu, která sídlí v Poznani).

U posluchačů prvního ročníku bakalářského studia není předpokládána žádná vstupní znalost češtiny. Praktická výuka českého jazyka je zařazena jako povinný předmět ve všech ročnících bakalářského studia (s hodinovou dotací 7 vyučovacích hodin týdně) a navazujícího magisterského studia (s hodinovou dotací 5 vyučovacích hodin týdně v I. ročníku a 4 vyučovacích hodin v II. ročníku). Výuka jazyka (získávání jazykových znalostí a dovedností a jejich hodnocení) se řídí pravidly stanovenými Společným evropským referenčním rámcem. Pro absolventa bakalářského studia je předpokládáno dosažení úrovně B2, pro absolventa navazujícího magisterského studia je předpokládáno dosažení úrovně C1.

Výuka češtiny jako cizího jazyka v polském jazykovém prostředí má svá specifika. Blízká příbuznost obou jazyků, stejně jako společná znalost středoevropské reality, z jedné strany usnadňuje učení, zejména v počáteční fázi (podobná gramatická struktura, lexikální blízkost atd.). Na druhé straně právě tato blízkost vytváří nebezpečí vzniku četných negativních jazykových transferů. Počínaje fonetickým plánem jazyka, přes morfologický, syntaktický až po lexikální (polsko-česká lexikální homonymie). Z toho důvodu se jako nejefektivnější způsob výuky češtiny v polském jazykovém prostředí jeví neustálá synchronní konfrontace obou jazyků: student je od počátku výuky veden k tomu, aby v procesu osvojování češtiny jako cizího jazyka dovedl využít schémata známá ze své mateřštiny (flexe, slovesný vid atp.) a zároveň se dokázal vyvarovat chybně vytvářených analogií (odlišné tvary koncovek, rekce sloves s jiným pádem, odlišný slovosled atp.).

Jako základní příručku pro výuku praktického jazyka ve skupinách, kde jsem vedl výuku, tedy ve III. ročníku bakalářského studijního programu a ve II. ročníku magisterského studijního programu, jsem v minulém akademickém roce používal *Česky krok za krokem 2* autorem L. Holé a P. Bořilové (Akropolis: Praha 2009), která se vyznačuje přehlednou a logickou strukturou a důrazem nejen na gramaticko-lexikální, ale také komunikativní složku

výuky, včetně paralelního osvojování tvaroslovných i lexikálních odlišností obecné češtiny. Kladem učebnice je také velmi atraktivní grafické zpracování. Pro výuku ve II. ročníku magisterského studijního programu jsem používal učebnici *Chcete ještě lépe mluvit česky?* autorem E. Čechové a H. Remediosové (Harry Putz: Liberec 2001), která nabízí bohatý gramatický a lexikální materiál pro pokročilé studenty, což je ale zároveň jejím nedostatkem, protože velké množství nových informací podaných v rámci jedné lekce může studenty odrazovat.

Kromě praktické výuky českého jazyka jsem v minulém akademickém roce vedl také jednosemestrální kurz české historie pro posluchače I. ročníku bakalářského studia v rozsahu 2 vyučovacích hodin týdně. V zimním semestru uplynulého akademického roku jsem také vedl výběrový filmový seminář *České filmové parodie a mystifikace* a v letním semestru filmový seminář *Český animovaný film*. V rámci těchto výběrových seminářů studenti zhlédli např. filmy *Adéla ještě nevečeřela*, *Limonádový Joe*, *Jízda*, *Český sen*, *Staré pověsti české*, *Vynález zkázy*, *Fimfárum*, *Krysař* atp.

Podmínky pro výuku

Od podzimu roku 2008 Ústav slovanské filologie sídlí v nově zrekonstruované budově Collegium Maius, která zajistila větší počet učeben (včetně multimediálního sálu a dvou jazykových laboratoří) a lepší zázemí pro vyučující. Lektor má volný přístup k počítači připojenému k internetu a ke kopírce, k dispozici je také CD přehrávač, dataprojektor a notebook (služební notebook DZS).

Knihovna Ústavu slovanské filologie, která tvoří jednu z organizačních jednotek fakultní knihovny, je vybavena základní literaturou pro výuku češtiny (učebnice, cvičebnice, antologie textů, gramatiky, slovníky). Knižní fond je průběžně doplňován zejména nejnovější českou beletrií. Důležitým rozšiřujícím materiálem, zejména při výuce češtiny ve vyšších ročnících, jsou české společenské a oborové časopisy. V minulých letech byly na lektorát odebírány např. časopisy *Respekt* a *Host*. Studenti byli také průběžně upozorňováni na internetové zdroje informací o české kultuře, reáliích, společenském a politickém dění (např. portál české literatury <http://www.czechlit.cz> nebo webové stránky České televize www.ceskatelevize.cz).

Vybrané další aktivity lektora

V průběhu celého akademického roku jsem se podílel na různých akcích, jejichž cílem byla propagace českého kulturního dědictví v Polsku. Z nedávných aktivit mohu například uvést popularizační přednášku na téma česko-polských vztahů, kterou jsem přednesl koncem

května u příležitosti slavnostního podepsání smlouvy o partnerství a spolupráci mezi polským městem Wągrowiec a českými Sedlčany.

Po předloňském a loňském úspěchu výstav zorganizovaných ke dvoustému výročí narození *K. J. Erbena* a stému výročí úmrtí *Jaroslava Vrchlického* byla i letos v hale knihovny Fakulty polské a klasické filologie prezentována další výstava připravená Ústavem české literatury ČAV – tentokrát věnovaná životu a tvorbě *Václava Hájka z Libočan*.

V uplynulém akademickém roce jsem se také podílel na přípravě dvou větších kulturních akcí s mezinárodním dosahem. První bylo fórum *Taki piękny Hrabal* uspořádané v březnu v Poznani u příležitosti stého výročí narození Bohumila Hrabala, v jehož rámci se konaly přednášky, výstavy, diskuze a projekce filmů. Druhou akcí byla mezinárodní vědecká konference *Česká popkultura v kontextech*, která se konala v první polovině června v Poznani a v jejímž rámci vystoupil jako čestný host Petr A. Bílek z FF UK.

Jako každý rok se na přelomu dubna a května konala odborná *exkurze poznaňských bohemistů do Prahy*. Letošní pobyt v hlavním městě probíhal pod znakov dvou výročí: hrabalovského – navštívili jsme mj. výstavu *Kdo jsem. Bohumil Hrabal: spisovatel – Čech – Středoevropan* v Letohrádku Hvězda; a stého výročí vypuknutí první světové války – ve Stavovském divadle jsme zhlédli inscenaci Roberta Wilsona „1914”.

V průběhu celého akademického roku jsem také spolupracoval s časopisem *Poznańskie slavistické studie*, který vydává Ústav slovanské filologie UAM, a to prováděním korektur textů a překlady do češtiny.

Spolupráce se školou, zastupitelským úřadem a jinými organizacemi

Spolupráce se zahraničním zaměstnavatelem proběhla v uplynulém akademickém roce k oboustranné spokojenosti. Lektor je také v pravidelném kontaktu s Velvyslanectvím České republiky a Českým centrem ve Varšavě, a to zejména při organizačním zajištění různých kulturních akcí, jichž jsou zmíněné instituce spoluorganizátoři (výročí B. Hrabala, konference věnovaná české popkultuře atp.). České centrum také informuje o všech svých akcích pravidelným zasíláním měsíčních programů.

Materiální zajištění lektora

Ubytování si zajišťuji samostatně. Existuje také možnost ubytování lektora na studentské koleji, kde je k dispozici samostatný pokoj v obytném segmentu se společným kuchyňským koutem a sociálním zařízením. K legalizaci dlouhodobého pobytu občana České republiky na území Polské republiky stačí pouze potvrzení o registraci pobytu vydané příslušným

Vojvodským úřadem. Měsíční mzda je vyplácena předem na začátku každého měsíce, životní náklady jsou, při zohlednění kurzu zlotého ke koruně, o něco nižší než v České republice.

Jan Pešina, Poznaň 31. 07. 2014

Webové stránky Ústavu slovanské filologie UAM: <http://www.slavic.amu.edu.pl/>

Poznaňská bohemistika na Facebooku:

www.facebook.com/pages/Bohemistyka-UAM/139720192897799?fref=ts

Webové stránky města Poznaň: <http://www.poznan.pl/>